

Drept contravențional. Aspecte privind măsura complementară a confiscării mijlocului de transport prevăzută de O.U.G nr. 12/2006

judcător Florin Mihăiță,
Judecătoria Alexandria

In the domain of contraventions, after the entrance into force of E.O.G. no. 12/2006 for establishing regulatory measures for the grain market and for products processed from grain, there were situations where agents finding contraventions established by art. 14 para. 1 point e of the E.O.G. no. 12/2006, along with the application of an administrative fine, applied the complementary measure of confiscating the grain for which no transportation documents exist, and also the complementary measure of confiscation of means of transport used for these purpose (usually, vans and trucks).

În materie contravențională, în perioada ulterioară intrării în vigoare a O.U.G nr. 12/2006 pentru stabilirea unor măsuri de reglementare a pieței pe filiera cerealelor și a produselor procesate din cereale¹, au apărut situații în care agenții constatatori, fie din cadrul organelor de poliție, fie din cadrul Gărzii Financiare, în cazul constatării săvârșirii unor fapte contravenționale prevăzute de art. 14 alin. 1 lit. e din O.U.G. nr. 12/2006, în temeiul aceleiași dispoziții legale, pe lângă aplicarea amenzii contravenționale, au aplicat contravenienților atât măsura complementară a confiscării cerealelor pentru care nu existau documente legale de transport, cât și măsura complementară a confiscării mijlocului de transport utilizat în acest scop (de cele mai multe ori autoutilitare cu semiremorcă - TIR).

Astfel, potrivit art. 14 alin. 1 lit. e din O.U.G. nr. 12/2006 constituie contravenție și se sancționează „transportul în scop comercial al cerealelor sau al produselor de panificație, neînsoțite de documentele prevăzute de lege

care să justifice proveniența licită a acestora, cu amenda de la 3.000 lei la 5.000 lei, confiscarea mărfii și a mijlocului de transport marfă utilizat în acest scop”.

Din interpretarea acestui text de lege rezultă faptul că măsura confiscării mijlocului de transport este obligatorie în cazul în care agentul constator reține faptul că s-a săvârșit fapta contravențională, precum și faptul că mijlocul de transport a fost utilizat în acest scop, urmând a fi aplicată automat și fără ca agentul constator să poată aprecia asupra necesității acesteia. Mai mult, nu se impune cerința ca bunul să fie proprietatea contravenientului sau să fie folosit cu acceptul acestuia.

Totodată, este adevărat că, deși în majoritatea cazurilor măsura confiscării mărfurilor² pentru care nu există documente de transport se aplică automat de către agenții constatatori odată cu constatarea faptei contravenționale, totuși măsura confiscării mijlocului de transport nu se aplică automat, ci doar rareori, constituind situația de excepție.

¹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 184/27.02.2006;

² În cazul de față cereale și produse de panificație;

Din interpretarea dispozițiilor legale se poate constata faptul că măsura confiscării mijlocului de transport în materie contravențională, pentru fapta prevăzută de art. 14 alin. 1 lit. e din OUG nr. 12/2006, se poate aplica cu mai multă ușurință decât în situația săvârșirii unor fapte prevăzute de legea penală pentru care, de altfel, pericolul social abstract este mai ridicat decât în cazul faptelor contravenționale.

În acest sens, trebuie menționată Decizia în interesul legii nr. 18/2005 pronunțată de Î.C.C.J.³ prin care s-a statuat faptul că măsura de siguranță a confiscării speciale a mijlocului de transport se va dispune, în temeiul art. 17 alin. 1 din Legea nr. 143/2000, raportat la art. 118 lit. b teza I din Codul penal, numai în cazul în care se dovedește că acesta a servit efectiv la realizarea laturii obiective a uneia dintre modalitățile normative ale infracțiunilor prevăzute de art. 2-10 din Legea nr. 143/2000, precum și în cazul în care se dovedește că mijlocul de transport a fost fabricat, pregătit ori adaptat în scopul realizării laturii obiective a acestor infracțiuni.

Mai mult, în timp ce art. 118 C.pen. stipulează la alin.1 lit. b faptul că bunurile care au fost folosite, în orice mod, la săvârșirea unei infracțiuni, sunt supuse confiscării speciale dacă sunt ale infractorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor, în cazul art. 14 alin. 1 lit. e din O.U.G nr. 12/2006 nu se mai impun asemenea condiționări privind proprietatea bunurilor, rezultând astfel faptul că în cazul acestor contravenții, măsura confiscării mijlocului de transport se poate aplica indiferent dacă acesta este proprietatea contravenientului și indiferent dacă, fiind proprietatea unei alte persoane, aceasta a știut sau nu de scopul folosirii lui.

Totuși, având în vedere valoarea unui asemenea mijloc de transport (de peste 30 000 Euro), măsura confiscării acestuia, în materie contravențională, ridică probleme în ceea ce privește încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului⁴.

Hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Griffhorst c. Franței*⁵ oferă criteriile de apreciere cu privire la încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție.

În această cauză, instanța de contencios european a hotărât unanim încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție (protecția proprietății) pentru natura disproporționată a sancțiunii (penalitate) constând în confiscarea sumei de bani plus o amendă egală cu o jumătate din suma pe care a omis să o declare (225.000 guldeni olandezi, echivalentul a 116.828 euro.), impuse petentului pentru omisiunea de a declara o sumă de bani autorităților vamale la granița dintre Franța și Andorra. În fapt, la data de 29 ianuarie 1996, în drum spre Franța, petentul a fost oprit de vameșii francezi. Fiind întrebat dacă are de declarat sume de bani, petentul a răspuns că nu are. Vameșii au perchezionat autovehicolul acestuia și au găsit 500.000 guldeni olandezi, echivalentul a 233.056 euro. Toate sumele respective au fost confiscate întrucât petentul a încălcat art. 464 din Codul vamal francez.

În cauză, CEDO a reținut faptul că ingerința în cauză (confiscarea sumei de bani cumulată cu amenda) era prevăzută de legea franceză și urmarea un scop legitim - combaterea spălării banilor proveniți din traficul de droguri. Totuși, Curtea a notat în primul rând că nu exista niciun indiciu în dosarul național că petentul a fost judecat sau condamnat pentru spălare de bani. Unica infracțiune cunoscută a fi fost comisă de acesta era nedeclararea deliberativă a sumei de bani aflate în posesie. Totodată, Curtea a accen-

Măsura confiscării mijlocului de transport în materie contravențională, pentru fapta prevăzută de art. 14 alin. 1 lit. e din OUG nr. 12/2006, se poate aplica cu mai multă ușurință decât în situația săvârșirii unor fapte prevăzute de legea penală.

³ Decizia nr. 18/2005 privind examinarea recursului în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la confiscarea specială a mijlocului de transport în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 2-10 din Legea nr. 143/2000, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 285 din 29 martie 2006.

⁴ Art. 1 Prot. 1 adițional la Convenție – Protecția proprietății: “ (1) Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.”

⁵ CEDO; cauza *Griffhorst c. Franței*, hotărârea din 26 februarie 2009, www.echr.coe.int.

tuat severitatea penalității impuse petiționarului, în particular confiscarea combinată a întregii sume de bani aflate în posesie și amenda în proporție de 50% din suma respectivă, per total 349.584 euro. Astfel, Curtea a reținut faptul că *sanctiunea impusă nu a fost proporțională cu pericolul social al faptei*, nefiind păstrat un just echilibru între interesul general și drepturile fundamentale ale individului.

Reiterând aceste principii, Curtea a constatat încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 și în cauza **Moon c. Franței**⁶. În această cauză în care situația de fapt este asemănătoare cu cea din cauza *Griffhorst c. Franței*, autoritățile franceze au confiscat petentului suma de bani nedeclarată (40.422 euro) și i-au aplicat o amendă egală cu un sfert din suma pe care acesta o avea asupra sa.

Principiul proporționalității în impunerea sancțiunilor de către statele membre ale Uniunii Europene a fost statuat și prin jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene de la Luxembourg. Astfel, din cauza **Comisia c. Greciei**⁷ rezultă că, în absența armonizării legislației comunitare, statele membre sunt competente să adopte acele sancțiuni pe care le consideră necesare. Totuși CJCE a stabilit faptul că, atunci când statele membre utilizează de această competență, sunt obligate să se conformeze legislației comunitare și principiului proporționalității în virtutea căruia măsurile administrative și sancțiunile stabilite nu trebuie să depășească ceea ce este strict necesar pentru atingerea obiectivelor urmărite, iar procedurile de control nu trebuie să fie însoțite de o sancțiune care să fie atât de disproporționată față de gravitatea încălcării încât aceasta să constituie un obstacol al libertăților conferite de Tratatul Comunităților Europene.

Având în vedere principiile stabilite de cele două instanțe europene, considerăm că măsura confiscării mijloacelor de transport prevăzută de art. 14 alin. 1 lit. e din O.U.G. nr. 12/2006 nu încalcă *per se* Convenția sau TCE, însă organele constatatoare și instanțele de judecată au o

marjă de apreciere în virtutea căreia pot stabili dacă în cazul săvârșirii unei astfel de contravenții se impune o asemenea măsură complementară. La aprecierea unei astfel de măsuri, trebuie avute în vedere, pe de-o parte, criteriile prevăzute de art. 21 alin. 3 din O.G. nr. 2/2001⁸, iar pe de altă parte, cuantumul amenzii contravenționale aplicate, valoarea mărfii confiscate, precum și valoarea mijlocului de transport utilizat în scopul săvârșirii contravenției.

Calea de atac împotriva confiscării mijlocului de transport în legislația română este plângerea contravențională prevăzută de art. 31 din O.G. nr. 2/2001 care se soluționează de către judecătoria în circumscripția căreia a fost săvârșită contravenția, conform art. 32 alin. 2 din același act normativ. În cazul acestor cereri, în situația în care mijlocul de transport confiscat aparține contravenientului, acesta are calitate procesuală activă atât în ceea ce privește despăgubirea, cât și în ceea ce privește bunurile confiscate. Totuși, conform art. 31 alin. 2 din O.G. nr. 2/2001, în situația în care bunul confiscat aparține unei alte persoane decât contravenientul, numai cel căruia îi aparține bunul confiscat are calitate procesuală activă pentru a formula plângere contravențională împotriva măsurii complementare a confiscării.

În privința confiscării mijloacelor de transport, o problemă ridicată în practica instanțelor de judecată a fost aplicarea art. 32 alin. 3 din O.G. nr. 2/2001 privind suspendarea executării măsurii confiscării⁹ - dacă pe durata soluționării plângerii contravenționale proprietarul bunurilor confiscate are dreptul la restituirea acestora. În acest sens, considerăm ca fiind corectă soluția potrivit căreia interpretarea acestor dispoziții legale nu echivalează cu recunoașterea în favoarea contravenientului a unui drept la restituirea bunurilor confiscate pe durata soluționării plângerii contravenționale, ci presupune că bunurile confiscate nu vor putea fi valorificate de către organele abilitate ale statului conform căilor legale până la soluționarea definitivă și irevocabilă a plângerii.

⁶ CEDO; cauza *Moon c. Franței*, hotărârea din 09 iulie 2009, www.echr.coe.int.

⁷ Cauza C 210/1991;

⁸ Potrivit art. 21 alin. 3 din O.G. nr. 2/2001 „Sanctiunea se aplică în limitele prevăzute de actul normativ și trebuie să fie proporțională cu gradul de pericol social al faptei săvârșite, ținându-se seama de împrejurările în care a fost săvârșită fapta, de modul și mijloacele de săvârșire a acesteia, de scopul urmărit, de urmarea

produsă, precum și de circumstanțele personale ale contravenientului și de celelalte date înscrise în procesul-verbal”.

⁹ Potrivit art. 32 alin.3 din O.G. nr. 2/2001 „Plângerea suspendă executarea. Plângerea persoanelor prevăzute la art. 31 alin. 2 suspendă executarea numai în ceea ce privește despăgubirea sau, după caz, măsura confiscării”.